

LIST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRET-
PLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VIII. BROJ 16.
Sibenik, 18. travnja 1937.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA
UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

Na okup!

Čudorede slabi, pada sa stepenice na sve nižu stepenicu. Tako se govori, i znamo da je tako.

Nije samo pusta riječ onaj čeznutljiv uzdah naših staraca i starica: — Gdje su stara, dobra vremena? — Bez sumnje ima u tom staračkom uzdahu ponešto zaljubljenosti u sama sebe i u svoju prošlost, ali ima i prave, teške istine.

Mnogo je toga nekoć bilo, što danas nema; ili, barem, nema u tolikoj mjeri, kao što je bilo u ona njihova stara vremena. Svi moramo priznati: bilo je nekoć više prijateljske ljubavi, obiteljskog mira i međusobne povjerljivosti, nego što je ima danas; bilo je više bračne vjernosti, djevičanske čistoće, a manje rastava, ubojstava i samoubistava.

Bilo je više dobra, a manje zla! I to mnogo više, i mnogo manje.

Medutim, ne koristi mnogo ako se samo tužimo na sadašnje doba i čeznemo za povratkom prvašnjih godina, kada nije bilo potrebno noću zatvarati kućna vrata, ni tražiti svjedoke za potpis nagodaba i mjenica.

Treba raditi! Udružiti sve raspoložive sile, da nam se iz daleke tuđine povrate ona dobra, čuvstvom i razumom opjevana stara vremena.

Ti sam ne možeš sagraditi gorostasni neboder kojega se vrh zapliće među oblake kad se malo niže spuste nad zemlju. Ni ti, ni on, ni ijedan drugi pojedinac. Za to je potrebno mnogo ljudi, koji će zajednički i složno sagraditi takvu zgradu, da ćemo joj se morati svi diviti.

Ali što je sagraditi neboder, prema čudorednoj obnovi čitavog jednog naroda ili, čak, čitavog svijeta! — To se ne može zamisliti bez udruženja mnogostrukih materijalnih i duhovnih sila.

Ministar unutrašnjih djela današnje beogradske vlade govorio je na Novu godinu na radio i istakao ove misli:

— Kriminalitet u našem narodu ne opada u tolikoj mjeri kao što je u namjerama vlade i njenih organa. A tome nije ni najmanje kriva policija, jer ona radi svim silama na suzbijanju istog, već opća kriza čudoreda, koja je zahvatila i naš narod i koja se pojavljuje u novinama, književnosti, filmovima, izložbama, kao i u društvu samom. —

Što se to događa u Rusiji?

Donedavni suradnik i doglavlak Staljinov te svemoćni šef zloglasne GPU i Čeke, zatim komesar brzjava i pošta Židov Jagoda suspendiran je i uhićen zbog toga, što je u svojoj službi počinio niz zločina. Pronevjero je milijun rubalja i počinio mnoge druge nepravilnosti. Sadašnji šef GPU Ješov izjavio je o Jagodi, da je bio najveći pijanica u Sovjetskoj Rusiji i zločinac najgore vrsti.

U Moskvi se priprema sada proces protiv Rikova, Buharina, Rakovskog i Jagode.

Londonški „Times“ javlja preko Rige, da je sa svoga mjesta svrgnut dosadašnji predsjednik centralnog vijeća strukovnih organizacija Svjerni. U nemilost je pao i vođa strukovnih organizacija Kotov, član stare garde, dapače je i uapšen kao neprijatelj naroda. Štampa mu otvoreno predbacuje, da je hotimice uskraćivao isplatu nadnica radnicima, da budu tako nerasploženi prema vladi. Sovjetska štampa naziva Kotova saboterom i špijunom

u korist Japana i Njemačke. Uapšen je i predsjednik centrale športskih organizacija Suhozubov, kome štampa predbacuje, da je radio na tome, da sport u Sovjetskoj Rusiji potpuno diskreditira u očima širokih slojeva.

U vojničkim tvornicama municije opet su bile vršene velike sabotaže. Moralo se uništiti 20 posto proizvedenih topovskih metaka, jer ne odgovaraju kalibrima. Kao krivca ovih nesreća vojska optužuje Kaganoviča. Radi toga je i on pao u nemilost kod Staljina.

Staljin neprestano drži sastanke s maršalom Vorošilovim. Kako javlja londonški „Daily Express“, vojska je ostala pobjednikom u borbi između crvene armije i GPU. Poslije 6-satne tajne konferencije u Kremlju, pod predsjedništvom Staljina, maršal crvene armije Jegorov imenovan je upraviteljem GPU. Njemu uz bok ostaje dosadašnji generalni državni odvjetnik Višinski i dosadašnji šef GPU Ješov, ali samo na kratko vrijeme.

Njemački katolici na obranu križa

U mjestu Konnersreuth, rodnom mjestu Terezije Neumann, dogodio se sjajni primjer, kako narod može i u današnjim prilikama ustati na obranu svojih prava na katoličke svetinje. Novi učitelj Arnold uklonio je iz škole križ, koji je bio vlasništvo općine, i smjestio ga u svom stanu. Ovaj svoj čin opravdao je tim, da ga križ uznemiruje i izazivlje. Kad je narod za to saznao, prilikom jednoga pogreba našao se na okupu i dogovorio, da će svi skupa poći do škole i zatražiti od učitelja, da povрати križ. To i učiniše. Narod ga je htio u procesiji natrag odnijeti u školske prostorije. Učitelj je otklonio taj zahtjev

Osamdeset mučenika iz reda sv. Dominika

Zadnje vrijeme marksisti u Španjolskoj poubijali su 31 člana reda sv. Dominika. Oni su bili pozatvarani po raznim tamnicama vlade u Valenciji i Barceloni, pak su ih sada strijeljali. Prije umorstva tražili su njihovi mu-

naroda. Nadošao je oružnički zapovjednik i jedan financijski organ. Zaprijetili su se, da će pucati u narod, ako se ne razide. No narod nije pustio niti se dao uplašiti. Mnogi su iz naroda odvažno stupili naprijed i postavili svoja prsa. To su bili bivši ratnici. Nitko se nije maknuo s mjesta. Kad su organi vlasti htjeli samo neke popisati, narod je tražio, neka ih sve popišu. Istom, kad je došlo veliko poajčanje oružnika, uspjelo je narod vratiti kućama. No već slijedećega dana sami organi vlasti prenijeli su križ u školu.

Kad bi uvijek katolici bili tako složni i odlučni!

čitelji, da viču: „Živio Staljin!“ Na to su dobili od njih odgovor: „Živio Krist Kralj!“

Dominikanski red dao je dosad usve 80 svojih mučenika u Španjolskoj.

Dakle, što treba činiti? — I crkve, i škole, i novinarstvo, i kazališta, i društvo, a osobito porodica, svi na okup, da se podigne čudorede i suzbije navala raznih protudruštvenih pokreta.

Tako je, na Novu godinu, govorio ministar unutrašnjih djela.

Jesam li podmirio pretplatu?

»I crkve, i škole, i novinarstvo, i kazališta, i društvo, a osobito porodica, svi na okup!«

Katolička je Crkva uvijek zdušno izvršivala svoje odgojno po-

slanstvo. Od početka do danas ona uči, koži, opominje i pobuđuje. Uči i uzgaja u samoj crkvi, u vjerskim društvima, u svojim školama i zavodima.

Pa ipak sav taj ogromni i svestrani odgojni rad Crkve ne može imati tako vidnog uspjeha, dok obitelj, škola, štampa i društvo ruše ono što ona naporno gradi. — Ni braća Mrnjavčevići, po narodnoj pjesmi, ne moguše sagraditi grad Skadar, dok vila noću razaraše što bi oni danju podigli.

Ako jedan konj poteže sprijeda, a drugi straga, kola stoje na mjestu; ako jedna jetrva iznaša iz kuće, što druga unaša, podrum,

Socijalno zrnje

KAKO JE ŽIVIO „PROLETER“ JAGODA!

Londonški „Daily Telegraph“ od 7. t. m. javlja iz Moskve, da je prilikom premetačine u stanu Jagode, bivšega šefa zloglasne boljševičke policije GPU, nađeno preko 10 hiljada funti u američkoj i japanskoj valuti, te oko 6 hiljada funti šterlinga i mnogo dragocjenosti. U podrumu nađeno je preko 700 boca francuskog šampanjca, koje su mu preostale. U istrazi je dokazano, da je potrošio preko milijun rubalja na glasovite gozbe u svojoj kući.

Tako je „proleterski“ živio nekadašnji ideal komunista i bivši okrutni šef Čeke „drug“ Jagoda, Židov!

ŠIRITE

„KATOLIK“

smoćnice i škrinje uvijek su prazne.

Tako je i s odgojem, s obnovom čudoreda u narodu.

A znamo svi kako danas moramo bacati cjepanice i kamenje osude na mnogo obitelj, na mnoge školske odgojitelje i kojekakva društva, a da se i ne govori o novinama, knjigama, slikama i filmovima.

Ljubav, poštenje, međusobno povjerenje i čudoredna čistoća moraju se opet povratiti! A da to ne bude samo želja, onda svi na okup! Crkve, škole štampa i sav javni život!

I grad Skadar biće dograđen i ukrašen!

GLAD NA RUSKOM SELU

Sovjetski vođe na sve moguće načine pokušavaju da sakriju od javnosti, kako u ruskom selu vlada velika glad. Međutim više nema sumnje u ovom pogledu. Iako se još tačno ne zna pravi broj žrtava nove gladi, koja sada vlada u Rusiji, može se ipak zaključiti, da je ona velika i iz toga, što su mjerodavni faktori u SSSR morali da odrede i na selu vrlo malu količinu kruha, koji se dobiva na osnovu posebnih kupona (v. „Molot“ i druge provincijske ruske listove). S druge strane poznato je, da se najstrože kažnjava, kao zločin protiv države, ako se nađe kod koga seljaka kruha za nekoliko dana. U ovom pogledu naročito su karakteristične izjave seljaka sa Volge. Nekoliko vozova, poslatih iz Moskve, da popune nedostatak hrane po ruskim selima, pokazali su se kao očigledno nedostatan. Kruh je skoro nemoguće naći, a cijena mu je neobično visoka, što potvrđuju svi putnici iz Moskve.

S ovim u vezi, kada se pažljivo čita sovjetska štampa, naročito provincijska, primjećuje se posljednjih mjeseci jako povećan broj krađa i napadaja na život i imovinu imućnijih građana.

Da ne bi umrli od gladi, seljaci su prisiljeni, da na veliko načmu rezerve, određene za iduću sjetvu. To je primjećeno, kad su kontrolni organi konstatovali, da je ova rezerva potpuno iscrpljena. Vlada je morala jednim dijelom da nadoknadi rezerve novim sjemenom, iako je jedan dobar dio seljaka kažnjen teškim kaznama. Sovjetski list „Izvestija“ donosi, da ova pomoć u novom sjemenu treba da se kreće do ogromne visine, koja iznosi 13 milijuna pudri. Pri tome, čak i za vrijeme najveće gladi 1922/23 godine, pomoć u sjemenu, koju je ukazala država, nije prešla 4 milijuna i 600 hiljada pudri. Iz ovoga se može lako vidjeti, kakav je položaj, u kome se sada nalaze ruski seljaci u SSSR. „Izvestija“ se tuži, da je pomoć države tako rdavo organizovana, da je postala potpuno neefikasna: „Država je sa svoje strane ukazala pomoć u sjemenu i odobrila kredite, ali šta čine nadležni narodni komesari? ... Spremanje sjemena i priprema za njegovu raspodjelu gora je ove godine nego posljednje godine, koja je poznata kao rdava godina... Potpun kaos vlada u svemu onome, što čine nadležni organi na selu...”

SKRB ZA MAJKU I DIJETE

Kako izgleda uistinu staljinska skrb za ljude, neka posvjedoči ovaj primjer iz sovjetske štampe („Komsomolskaja Pravda“ br. 239.):

„Mlada komunistkinja Smirnova trebala je da postane majkom. Ona je radila u tkaonici na Dresni. Liječnik joj je zabranio, da noću radi, ali nadzornik posla ostao je pri tome, da ona mora najmanje još jednu nedjelju dana raditi noćne poslove u tkaonici. Radnica je donijela i liječničku svje-

dodžbu, da joj se za vrijeme trudnoće docijeli lakši posao. Međutim joj je poslova na sve te molbe odgovorio: „Vi ste previše razmaženi. Ako nećete raditi, otidite kući“. Radnica je morala ostati na poslu, a posljedica toga bio je pobačaj. Nakon pobačaja zdravstveno stanje radnice se jako pogoršalo, pa su liječnici odredili, da mora početi na oporavak. No i u ovom slučaju njezini pretpostavljeni u tvornici nisu joj htjeli izdati doznanak za oporavilište i to s izgovorom, da bora-vak u oporavilištu mogu tražiti samo one osobe, koje prilikom porođaja nisu dobile nikakav dopust.”

G. P. U. PODIZE NOVE TAMNICE

Pariški „Matin“ objavljuje vijest o strogim mjerama, koje preduzima Staljinova klika protiv ostatka komunističke opozicije. Ješov, novi šef krvoločne G. P. U., završio je istragu, koju je vodio protiv istaknutih komunističkih prvaka. Jedna komisija, kojoj je bilo naloženo, da prorešeta redove sovjetskog upravnog aparata, završila je svoj posao i istjerala iz komunističke stranke 65 hiljada namještenika. Sve ove osude izriče Agranov. Između ovih otpuštenih odmah ih je 12 hiljada protjerano u Sibir ili zatočeno.

Politički zatvori nisu više u stanju, da prime sve zatočeničke. Radi toga je komesar za unutrašnje poslove dao izgraditi pet novih velikih kazionica, a ujedno je određeno, da se glavna kazionica u Tobolsku nadogradi i proširi. Kada se to sve izgradi, bit će mjesta za još 10 hiljada zatočenička.

Eto takvu slobodu nagovještavaju Staljin i njegovi sumišljenici svojim političkim protivnicima!

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendars

Nedjelja, 18. IV.: III nedjelja po Uskrsu. — Sv. Apolonij, mučenik. Bijaše u gledni i bogati rimski senator. Kad je prvi put pročitao sv. Pismo, Duh Sveti tako ga je prosvjetlio, da je istoga časa zaželio primiti sv. krst. Iza sv. krštenja postao je uzor i primjer kršćanskoga života. Njegov rob Sever tužio ga je poganskim vlastima radi kršćanske vjere. Iako je Apolonij sjajno obranio istinitost kršćanske vjere, visoko rimsko vijeće osudilo ga je na smrt g. 186.

Ponedjeljak, 19. IV.: Sv. Tunon. Bio je jedan od onih prvih 7 đakona. Propovijedao je sv. evanđelje u Bereji, a zatim u Korintu. Židovi i Grei puni zavisti radi njegovog uspjeha bacili su ga najprije u vatru, a zatim propeše na križ.

Utorak, 20. IV.: Sv. Sulpicij i Servilijan, mučenici. Na Kristovu vjeru obratila ih je bl. Domitila svojim nagovorima i čudesima. Radi sv. vjere obojica podnijеше mučeničku smrt za vrijeme Trajanovoga progona.

Srijeda, 21. IV.: Sv. Konrad Parzham. Bio je kapucin i kroz 41 godinu vratar u kapucinskom samostanu u Albingu. Vršeći savjesno skromnu službu samostanskoga vratara stekao je krunu nebesku. Odlikovao

se poniznošću i ljubavlju prema Bl. Dj. Mariji. Proglasio ga je svetim sadašnji Sv. Otac Papa Pio XI. g. 1934.

Četvrtak, 22. IV.: Sv. Soter i Kaj. Obojica bili su Pape i mučenici. Sv. Kaj rođio se u Soinu. G. 283. bio je izabran za Papu. Mučeničku smrt podnio je 21. IV. 290. Pokopan je u Rimu u crkvi njemu posvećenoj, Solin s oko'izom uvelike još i danas slavi i časti blagdan svoga mještana sv. Kaja.

Petak, 23. IV.: Sv. Juraj, mučenik. Rođio se u Kapadociji u drugoj polovici trećega vijeka. Stupivši u vojsku postade zapovjednik straže cara Dioklecijana. Dioklecijan ljubio je i obožavao Jurja radi njegovih izvanrednih vojničkih sposobnosti. No kada je Juraj odbio carevo nagovaranje, da se ooreče kršćanstva, sve se dosadnja careva ljubav pretvorila u paklensku mržnju. I okrutni car 23. aprila g. 303. svom najboljem i najvjernijem čuvaru i stražaru otsječe junačku glavu. Sv. Juraj jest jeđan od onih svetaca, koje sav katolički svijet slavi i zavišlje. Engleska vojska časti ga kao svoga zaštitnika, a naš narod zavjetuje mu se i molli ga u bolesti gube.

Subota, 24. IV.: Sv. Fidelis iz Sigmaringa. Bio je najprije odvjetnik, a kasnije kapucin i izvanredni propovjednik. Mnoge je kalviniste u Švicarskoj obratio na pravu vjeru. I upravo radi toga bjescni kalvinisti ubili su ga na današnji dan g. 1622.

III nedjelja po Uskrsu

Čitanje poslanice blaženoga Petra Apostola (1 2, 11—19): — Predragi! Molim vas kao strance i putnike da se uzdržite od tjelesnih želja, koje vojuju protiv duše. Vladajte se dobro među poganima, da bi za ono za što vas opadaju kao zločince, promatrajući vaša dobra djela, slavili Boga u dan pohoda. Podložni dakle budite svakom ljudskom stvoru radi Boga, bilo kralju kao poglavici, bilo upraviteljima kao onima koje On šalje da kazne zločince a pohvale dobre. Jer je tako volja Božja da dobro čineći usutkate neznanje bezumnih ljudi; kao slobodni, a ne da bi vam sloboda služila za prikrivanje zloče, nego kao sluge Božje. Svakoga poštuju, braću ljubite, Boga se bojte, kralja častite! Sluge, pokoravajte se sa svim strahom gospodarima, ne samo dobrima i krotkim, nego i zločudnima. Jer je ovo milost u Kristu Isusu Gospodinu našem.

† Sljedi sv. Evanđelje po Ivanu (16, 61—22): — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Još malo, i više me nećete vidjeti, i opet malo, pa ćete me vidjeti, jer idem k Ocu. Na to rekoše neki od učenika Njegovih među sobom: Što je to što nam kaže: još malo, i nećete me vidjeti, a opet malo, pa ćete me vidjeti, i idem k Ocu? Govorahu dakle: Što je to što kaže: još malo? Ne znamo što govori. Isus razumije da su Ga htjeli pitati, pa im reče: Zato li se vi pitate među sobom, jer sam rekao: Još malo i nećete me vidjeti, i opet malo pa ćete me vidjeti? Zaista, zaista vam kažem: vi ćete plakati i jaukati, a svijet će se radovati; vi ćete se žalostiti, ali će se vaša žalost pretvoriti u radost. Žena kad rada, žalosna je, jer je došao čas njezin, ali kad rodi dijete, ne sjeća se više muke od radosti što se rodio čovjek na svijet. Tako ste i vi: sada

da, istina, žalosni, ali ću vas opet vidjeti, i radovat će se srce vaše, i radosti vaše neće niko uzeti od vas.

Kao putnici

Sve više se spuštamo niz uskrsno brdo. Evo nam već treće nedjelje posljednje Uskrsa. Ne, Crkva još nije zaboravila na Kristovo Uskrsnuće. Uskrs je, naime, tako veliki blagdan, da ga ne može kroz ovo kratko vrijeme zaboraviti. Zato nam ona i danas, u pjesmi iza poslanice, govori:

„Aleluja, aleluja. Gospodin posla otkupljenje puku svojem u, aleluja.”

Pa ipak, Krist poslije uskrsnuća nije trajno ostao na zemlji. Ostao je četrdeset dana; samo toliko vremena dok ohrabri učenike i dade im zadnje savjete i opomene.

Nakon četrdeset dana Gospodin je ostavio zemlju i pošao k Ocu, uzšao je na nebo!

I baš ove nedjelje Crkva nas podičima upozoravati na taj Kristov odlazak sa zemlje. Izabrala je evanđelje, u kojemu nam sam Krist govori:

„Još malo, i više me nećete vidjeti... jer idem k Ocu.”

Tako je moralo biti. Krist nije mogao, dušom i tijelom, trajno ostati na zemlji. Na nju je sašao samo zato da izvrši zadaću, povjerenu mu od nebeskog Oca. I kad ju je do zadnje točke ispunio, Njegov zemaljski život više nije imao razloga, i zato se opet povratio u nebo, u svoju pravu domovinu.

Nego, Crkva se ne zadovoljava s tom jedinom mišlju. Ona se obazire i na svoju djecu, ljude koji su, i poslije Kristovog uzahašća, ostali na ovoj zemlji. Pa im hoće reći: Djeco moja, i vi ste, poput Krista, stranci na ovoj zemlji. Sad ste, doduše, na njoj, ali doći će dan, kad ćete je i vi morati ostaviti i otići drugamo, onamo gdje nema mijene i gdje moljac ne izgriza sakupljeno blago.

Ta to izričito govori baš sveti Petar u današnjoj poslanici:

„Predragi! Molim vas, kao strance i putnike, da se uzdržite od tjelesnih želja želja koje vojuju protiv duše.”

Crkva, na taj način, skori odlazak Kristov sa zemlje uzima kao zgodnu priliku da nas upozori na prolazni, trenutni ovozemni život, i da nam usmjeri poglede prema vječnim stano-vima.

Ako je išta sigurno i jasno, jest to da smo putnici i tuđinci na ovoj zemlji. Putujemo dnevno, ali jednom će doći dan kad ćemo se morati zaustaviti i zauvijek prekinuti putovanje. — Ko otputuje u tuđinu, može se ali se ne mora povratiti u domovinu. Ali mi, kad jednom prekinemo zemaljsko putovanje; moraćemo se svi povratiti u domovinu, k Bogu, od kojega smo stvoreni i poslani u ovu dolinu, koju zovemo zemljom.

Podlistak

O filmu

Katolicima se često predbacuje, da zapostavljaju tehničke pronalaskе u svom širokom i mnogostranom radu. Možda bi se to moglo odnositi na naš rad, i u nekim područjima sasvim sigurno, ali općenito takav prigovor ne vrijedi. Katolici Amerike, Belgije, Holandije, Francuske, Poljske, Italije, Austrije, Španije itd. iskorišćuju svestrano tekovine moderne tehnike.

Danas ćemo razmotriti jednu tekovinu, koja je kod nas sasvim zapostavljena, no koja ima ogromnu važnost, a to je film.

Film je strahovita moć, strahovito sredstvo, oružje, pa ipak se u nas na nj slabo misli, kao da je sasvim prirodno, da ovim moćnim sredstvom imaju raspolagati prečesto oni, kojima je vrlo malo stalo do vrednota, koje mi cijenimo i želimo razvijati.

Da li n. pr. naši kino-vlasnici vode računa o čudorednoj vrijednosti filmskih komada ili ih uzimaju u serijama onako, kako im natrpaju različite agencije po svojjoj volji i po svojim kulturnim ciljevima. Da li naši kino-vlasnici vode računa još o kojoj stvari i samo o poslovnoj strani filma.

Da li je njima film nešto više od prostoga sredstva za zaradu, ili oni imaju pri tome kakav viši kulturni cilj. Nažalost možemo konstatovati, da ovo sredstvo, koje se izdiže iznad običnoga pojma robe, stoji u rukama ili sasvim običnih poslovnih ljudi, kojima je sasvim deveta briga kulturna i etička misija filma, ili u rukama ljudi i agencija, koji imaju određeno stanovište, s kojim se katolički moral ne može složiti. Baš zato što je tako, što je ovo sredstvo postalo oružjem u rukama koje ne vode ili dovoljno ili nikako računa o ispravnom kulturnom, duhovnom i etičkom momentu, baš zato je nužno, da naša javnost zna i čuje, da nije svuda tako i da ne bi trebalo, ni smjelo ni kod nas tako biti.

Svjesni katolici, koji imaju mogućnosti da plasiraju svoj novac u različita poduzeća, morali bi osjetiti, da je to jedno područje, na koje bi morali krenuti s osjećajem dužnosti i odgovornosti. Ako drugi mogu uspijevati, sigurno je da bi i katolici uspjeli. Još i više, jer bi imali i kriterij i ukus profinjenoiji. Krivo je mišljenje, da možda ne bi uspijevali filmovi, koji zadovoljavaju moral poštenog čovjeka, vjerski sadržaj itd. Ovi treba da se samo sjetе uspjeha onih filmova, koje su sami gledali, kao što je n. pr. „Quo vadis“, „Muka Isusova“, „Sv. Franjo“ i slični. Ove treba sje-

tititi i upozoriti na to, da se čak nikakvi filmovi ne mogu pohvaliti ovakvim uspjehom kao baš najreligiozniji i najduhovniji. Baš ti i takvi filmovi punili su džepove onih ljudi, koji su iza toga donosili opet godinu dana seriju blesavih cirkusijada, limunada sa par ljubavnih scena uz dvije tri pjesmi-ce, koje su sakrile svako pomanjkanje solidnoga sadržaja.

Tu činjenicu, da filmovi velike moralne vrijednosti imaju ogroman uspjeh, uočili su mnogi katolički narodi i osnovali ne samo kinodvorane za reprodukciju biranih komada, nego i poduzeća za produkciju filmova, agencije i slično. Ogdje to opet nije išlo, katolici su organizovanom snagom prisilili producente da prestanu sa ludorijama i providnim moralom. Često su se katolici u zajednici sa pripadnicima drugih vjera obračali na državne vlasti. Borba je vođena svim umjerenim i blagim sredstvima, govorima, konferencijama, statistikama, štampom. I kad sve nije uspjelo, katolici su pozivali za najodlučnijim i najuspješnijim sredstvom-bojkotom, prisiljavajući producente i vlasnike kinodvorana da povedu računa o pravoj funkciji filma. Kad nisu pomagale sve predstavke, sve statistike o malodobnim zločincima, koji vuku svoj korijen iz bioskopa, kad nisu pomagali apeli majki, koje vide, da im na kćeri i sinove

utječe lažnost lagodnoga života sa filmskog platna, sigurno je odlučivalo najveće i najjače oružje — bojkot, koji je konačno prisiljavao odgovorne, da zbog vlastitog poslovnog interesa prita-je rušilačke ciljeve i da priznaju vriednost pravoga čudoreda. Jer postoji granica, preko koje se ne može dozvoliti, da ovo sredstvo ruši, ruje, informira i lđdgaja onako, kako mi nećemo, a za naš novac, i tobože kao da je to dobro, istinito i kao da drukčije ne može ni biti.

I naši katolici moraju shvatiti, da nema baš nikakva razloga, da se njima za njihov novac daje roba, koju uzima samo od nevolje, kad ima bolje robe i kad su oni jasno i u velikom broju pokazali, da hoće bolju robu, a koja im se ne daje ili vrlo rijetko. Zašto? Kad hoće bolje.

Ali stvar postaje sasvim jasna kad se ima na umu, u čijim je rukama najvećima film. Kad se ima na umu, da je u rukama ljudi, koji svjesno ruše moral kršćanstva, jedinstvo katoličke Crkve, jedinstvo pojedinih naroda i ljudi, kojima je samo do novaca. I jedne i druge treba prisiliti svim dopuštenim sredstvima da povedu računa o željama i ciljevima onih koji plaćaju.

U svakom slučaju najuspješnije je sredstvo, da produkciju filma uzmu u svoje ruke katolici kao što je to u

U svijetlu te činjenice moramo putovati, ako želimo pravilno odgovoriti na sva, više puta teška, pitanja koja nam upravlja život, i ako hoćemo da se naša žalost pretvori u radost koju nam niko neće moći oduzeti.

„Vladajte se dobro među poganimima... Svakoga poštujujte, braću ljubite, Boga se bojte...” — To su savjeti apostola Petra nama putnicima i tudincima. Ko ih prihvati, neka bude siguran da će svoj povratak u domovinu blagoslivljati kao najsrjedniji i najblaženiji trenutak.

Mi putujemo. O nama ne ovisi koliko ćemo putovati, ali u našoj je vlasti: kako ćemo putovati i, prema tome, kakav će biti konac.

Liturg

Po državi

PASTIRSKA POSLANICA BEOGRADSKOG NADBISKUPA. Novi beogradski nadbiskup preuzv. g. dr Josip Ujčić izdao je svoju prvu pastirsku poslanicu, koja je 11. t. mj. pročitana u svim crkvama njegove nadbiskupije i apostolske administracije. Nadbiskup u poslanici poziva vjernike, da žive kreposno te u miru i ljubavi, kako je to naučavao Isus Krist.

NOVI GENERALNI VIKAR SPLITSKE BISKUPIJE. Splitski biskup pneuzv. g. dr Kl. Kv. Bonefatić imenovao je svojim generalnim vikarom novoimenovanog dekana splitskog Stolnog Kaptola Mons. Vicka Fuilgosi željom, da u njemu dobije vjernoga pomoćnika u upravi prostrane biskupije. Mons. Fulgosi neka ovom prilikom primi i naše najsrdačnije čestitke!

DR BENES U BEOGRADU. Prošlih dana predsjednik čehoslovačke republike dr Eduard Beneš pohodio je Beograd, gdje je bio vrlo svečano dočekan. Za vrijeme svoga boravka u Beogradu održao je političke razgovore s Nj. Vis. Knezom-Namjesnikom Pavlom i ministrom predsjednikom drom Stojadinovićem. Razmotrena su sva pitanja, koja se tiču njihovih zemalja, kao i sadašnji međunarodni položaj u Evropi.

DR MILAN SRŠKIĆ, bivši predsjednik beogradske vlade, umro je u Beogradu 12. t. mj. od posljedica gripe. Bio je odlučni srpski nacionalista te je od prevrata pa sve do nedavna igrao važnu političku ulogu kao predstavnik radikalne stranke u Bosni.

POSJET TURSKI DRŽAVNIKA. Predsjednik turske vlade Ismet Ineni i ministar vanjskih poslova dr Ruždi Aras dopu ovali su prošlih dana u Beograd. Održali su više konferencija s našim državniciima sa svrhom, da porade na unapređenju mira u svijetu i na Istoku te iskrenom, trajnom i nepomućenom prijateljstvu Turske i Jugoslavije.

TURISTIČKI DINARI. Već dulje vremena naglašavala se kod nas potreba uspostave turističkog dinara, koji bi strani turisti nabavljali uz povoljniji tečaj nego što su računati obračunski tečajevi između dinara i stranih plaćevnih sredstava. Konačno se uvidjelo, da će takova devizna transakcija biti od velikoga značenja za naš turizam, pak je ministarstvo financija donijelo odluku o uspostavi takvih turističkih dinara, a Narodna Banka je dala i potrebne tehničke upute.

drugim državama. Dakako naše želje ne mogu ići tako daleko, jer smo manji narod. Drugi je način, da državna vlast osnuje izvjesne odbore, kojega članovi očevitno garantirati pred javnošću i pred vlasti za ispravne pogledne i ciljeve pri cenzuriranju filmova. Svakako i država ima koristi od funkcije ovakvog odbora, jer bi onda mnogo manje morala konstatovati protivjere, rdav moral po školama, poznate činjenice pred sudovima itd. Kad takav odbor onemoguću produ neinteresantnih i naduvenih ludorija, ona će i producenti i agencije i kinolasnici početi voditi računa o zanimivim i ispravnim filmovima. Ako pak u ovo nije moguće, a svagdje i nije moguće, onda valja stvarati kinodvorane u rukama ljudi sa ispravnim shvaćanjem, kojima će kino biti sretstvo na valjan odgoj, a ne samo sretstvo profita. Vlasnici ovakvih dvorana ne moraju se bojati neuspjeha, jer dobar film donosi uvijek i materijalnu korist. Konačno treba dobre filmove istiniti, a rdave kritikovati, kako bi svi posjetioci, a pogotovo katolici imali siguran putokaz među naduvenom i najnom reklamom i kako bi se priuvali na traženje pravilne ocjene svakog filma. Ako konačno sva ova i slična sretstva ne mogu pomoći, mi ne možemo izbjeći niti upotrebi najuspješnijih i najodlučnijih sretstava, o ko-

Protiv bezbožnog komunizma

Papina enciklika „Divini Redemptoris”

(Nastavak 2.)

Na što svode čovjeka i obitelji

10. Suviše komunizam otimlje čovjeku njegovu slobodu, duhovni osnov njegovog moralnog djelovanja; oduzimlje svako dostojanstvo ljudskoj ličnosti i svaku moralnu ogradu protiv napadaja slijepih nagona. Čovjeku pojedincu, u odnosu prema zajednici, nije priznato nikakvo naravno pravo ljudske ličnosti, buduće ona u komunizmu jednostavno kolaše u čitavoj toj mašineriji. U međusobnim pak odnosima ljudi ističe se načelo apsolutne jednakosti i nijeće svaka hijerarhija i svaki auktoritet, što proizlaze od Boga, pa i onaj roditelja. Sve ono, što među ljudima postoji od tako zvane vlasti i podređenosti, sve to potječe od zajednice, kao prvog i jedinog izvora. Isto tako je uskraćeno pojedincima svako pravo posjedovanja prirodnih dobara i sretstava proizvodnje, jer da bi njihov posjed, budući oni vrela drugih dobara, doveo do gospodstva jednoga čovjeka nad drugim. Baš zato treba da bude radikalno uništena ovakva vrsta privatnoga vlasništva, kao prvo vrela svakoga gospodarskog ropstva.

11. Nijećući ljudskom životu svaki sveti i duhovni značaj, ovakva nauka, naravno, od ženidbe i obitelji čini čisto umjetnu i građansku ustanovu ili plod stalnoga gospodarskog sustava. Nijeće se postojanje ženidbenog veza pravno-moralne naravi, koji bi bio neovisan od samovolje pojedinca ili zajednice, pak se, dosljedno, nijeće i nerazrješivost braka. Posebno za komunizam ne postoji nikakva povezanost žene s obitelji i kućom. On, proglašivši načelo ženske emancipacije, povlači ženu od domaćeg života i brige za djecu, da je uvali u vrevu javnog života i skupnog gospodarstva jednako kao i čovjeka, a zajednici prepušta brigu za ognjište i porod. Konačno ne priznaje se roditeljima pravo odgoja, budući on zamišljen kao isključivo pravo zajednice i roditelji ga smiju vršiti samo u njezino ime i kao njezini predstavnici.

Što bi postalo društvo

12. Što bi dakle bilo ljudsko dru-

Najernija nezahvalnost

„Popovsko zaglupljivanje”

Ono deklamiranje o „popovskom zaglupljivanju”, pa stvaranje razdora između sela i grada, između ljudi od motike i njihovih sinova koji su sjedili za školskim klupama — sve nam se čini da je nekako proračunano i planski smišljeno, samo da se produže kalvarijski dani našega narodnog života.

Ne varamo se kad kažemo da svesmu tomu kumuju masoni, ta hrvatožderska vrsta ljudi, koji su nam se

štvo, koje bi se temeljilo na takvim materijalističkim osnovima? Bilo bi zajednica bez kakve druge hijerarhije, osim one gospodarskoga sustava. Ono bi imalo kao jedinu zadaću proizvodnju dobara u raju, u kojemu bi svatko „davao prema svojim silama i primać prema svojim potrebama”. Zajednici priznaje komunizam pravo ili radije skoro neograničenu vlast, da natjera pojedince na skupni rad, bez obzira na njihovo lično blagostanje, pak i protiv njihove volje te čak i nasiljem. U takvom društvu koliko moral toliko pravni poredak bili bi samo proizvod savremenoga gospodarskog sustava, dakle zemaljskoga podrijetla i prema tome promjenjivog i nestalnog. Ukratko htjelo bi se uvesti novo doba i nova civilizacija, koja bi bila samo plod slijepe evolucije: „čovječanstvo bez Boga”.

13. Kad svi pak postignu one duševne moći i vlastitosti, koje se traže, da se ostvari takva zajednica, u tolikoj mjeri, da će konačno iskršnuti onaj utopistički oblik društva, bez ikakvih staleških razlika, kakav oni u svojim glavama zamišljaju, politička država, koja se sada shvaća samo kao oruđe gospodovanja kapitalista nad proletarijatom, izgubit će svaki svoj razlog postojanja i „iščeznut će”. Ipak, dok se ne ostvari to blaženo stanje, država i državna vlast su za komuniste najuspješnije i najopćenitije sredstvo, da postignu svoju svrhu.

14. Eto, časna braćo, novoga tobožnjeg Evandjelja, koje boljševički i bezbožnički komunizam navješta čovječanstvu kao tobože spasonosnu vijest izbavljenja! Eto sustava, koji vrvi zabludama isofizmima, a u suprotnosti je s razumom i s božanskom objavom. Sustava, koji ruši društveni poredak, jer je isto što i rušenje njegovih osnovnih temelja. Sustava, koji ne priznaje pravo podrijetlo prirode i svrhu države te nijeće prava čovječe ličnosti, kao što i njeno dostojanstvo i slobodu.

(Nastavice se.)

Pritajili su se. Kratka stanka.

A sada su, čini se, opet počeli štrbati, stavljati zamke, samo da opsjene i zamame. Javljaju se ondje gdje nisu pozvani, nameću se silom ondje odakle su izbacivani. Zar to nije drskost da jedan mason drži predavanje na službenim hrvatskim proslavama! Da li je veći drznik onaj koji se odaziva ili onaj koji ga poziva?

Rušilački rad masonskih izroda mi osjećamo u našem narodnom životu. Mi osjećamo da neko minira ono što mora biti tvrde od betonskih ploča, a taj neko su masonski braća i svi oni koji s njima pod ruku idu i koji ih izvode na pozornicu da deklamiraju hrvatskom narodu, koji boluje od brzoga zaboravljanja onoga što je i juče bilo.

Mi upravljamo pitanje svima zvanima i nezvanima, tumačima narodne duše: Komu koristi ono vječno zabadanje o popove i „popovsko zaglupljivanje”?

Ko je ono bio najistaknutiji na terenu kad nije bilo unosno, nego vrlo opasno hrvatovati? U koga su upirali oči stanovnici hrvatskoga sela u danima teškim i crnim za hrvatsvo i Hrvatsku?

držao zadušnice i komemoracije? Ko je onaj koji je tješio i podržavao nade u konačnu pobjedu dobra? Ko je onaj koji je podržavao duh ustrajnosti i neslomivosti? Koliki je napokon postotak seoskih župnika koji u ono nekoliko godina nisu prestupili prag sreće i suda? Onda, kada ni čuti nije bilo one koji se razmeću hrvatstvom — sada, kada to nije ni opasno ni štetno.

Istina, katolički svećenik može reći i izložiti se više nego ko drugi. On je zato, da živi za ideale i da se za ideale žrtvuje. Pa ni za obitelj ni za činovničko robovanje on ne zna. On je slobodan i nevezan. To su stvari koje olakšavaju njegovu slobodu kretanja.

Ali jedno jest i ostaje, i neka se javi onaj koji bi drukčije ustvrdio, a to je; da u danima patničkim i teškim za hrvatsvo i Hrvatsku katoličko svećenstvo, posebice ono sa sela, nije bilo najistaknutije na svim terenima na kojima se vodio oštar boj i kreševol!

To znati, pa u sadašnjim momentima, kada je napetost popustila, to isto svećenstvo blatiti i o nj se zabadati, iako se najmanje razloga ima zato, bez obzira što je to štetno po opće dobro, najordinarnija i najernija je nezahvalnost i krajnji politički nemoral.

Vrijedne su prezira sve umišljene veličine koje misle steći slavu blaženjem ljudi koji su ljubili i ljube svoj hrvatski dom — nesebično, požrtvovno i sinovski odano.

Junior

III. Film je pronađen g. 1895. u Parizu od braće Lumiere.

IV. Statistika iz 1936.: Sjedinjene Američke Države imaju 20 hiljada kinodvorana sa 65 milijuna gledalaca u tjednu. Engleska ima 4 hiljade dvorana i 15 milijuna gledalaca u tjednu. Njemačka ima 3600 dvorana i 15 milijuna gledalaca.

V. Katoličke organizacije imale su u Njemačkoj posebne komisije, koje su obilazile kinodvorane, pa su onda za filmove, koji su doista dobri i koji zaslužuju priznanje, vršili agitaciju i time doprinosili njegovom uspjehu. Katolička radnička društva dala su za sebe izraditi vlastite propagandne filmove. Osobito su poznate kinodvorane „Urania” u Berlinu i Beču. U Parizu ima pet kinematografa, koji su sebi stavili u zadaću, da drže na dostojnoj visini filmske programe. Time prisiljavaju i druge dvorane da daju dobre filmove, ako hoće publiku.

VI. Prvi međunarodni katolički filmski kongres bio je u Haagu 1928. Godine 1929. zastupnici 18 naroda osnivaju međunarodni katolički filmski ured. Drugi međunarodni katolički filmski kongres bio je 1930. u Münchenu. Ovaj kongres u svojoj trećoj točki na temelju različitih izvještaja traži: a) Filmsku cenzuru u svakoj državi; b) izdašnu obranu vjerskog i moralnog katoličkog čuvstva i ujedno dostojno

zastupstvo u filmskim cenzuralnim komisijama; c) zaštitu omladine i posebne odredbe, po kojima bi omladinsko sudjelovanje kod filma bilo dovoljno zaštićeno.

VII. Cenzura u Italiji: Po zakonu o javnoj sigurnosti zabranjena je svaka priredba javna: 1. koja bi zagovarala nemoral i zločin te poticala na klasnu borbu; 2. koja bi vrijeđala sv. Oca Paptu, kraljevu osobu, osobu ministra predsjednika ili druge ministre kao i vladare i zastupnike tudih država i državnih institucija; 3. koja bi u narodu izazivala prezir zakona te vrijeđala nacionalno i vjersko čuvstvo ili kušala smetati internacionalne državne interese; 4. koja bi ponižavala ugled javnog autoriteta, državnog sudista, policije, vojske te smetala privatnom življenju pojedinih osoba ili rušila temelje obiteljskog i društvenog života; 5. koja bi iznosila stvari, koje mogu pobuditi u javnosti odvratnost ili veliko ogorčenje.

VIII. Države, u kojima osobito rade katolici u stvarima filma: Francuska (Kuća Dobre Stampe), Belgija (Filmska centrala pod vodstvom kanonika Brohee u Louvainu sa 300 katoličkih kina), Njemačka (preko 1000 filmova u svojem katalogu već 1912. godine), Švicarska, Austrija, Čehoslovačka, Mađarska, Poljska, Holandija, Italija, Čile, Unija itd.

Život Šibenika

NOVI DAKONI. Prošle nedjelje preuzv. biskup u sjemenišnoj kapeli udijelio je sv. red dakonata č. gg. Anti Juričevu, Anti Oštriću i Srećku Diomartiću. Čestitamo!

IZVANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SV. JOSIPA KAO ZASTITNIKA CIJELE CRKVE obavije se u nedjelju 18. t. mj. U katedrali biće u 11 s. svečana sv. Misa. TRODNEVNICA U ČAST GOSPE DOBROGA SAVJETA. Blagdan Gospe Dobrog Savjeta i ove će se godine na svečani način proslaviti u podružnoj crkvi sv. Nikole u ponedjeljak 26. t. mj. Uprava crkve izdala je proglas, kojim pozivlje vjernike, da u što većem broju prisustvuju. Prije blagdana održaće se trodnevica, i to: u petak 23. t. mj., subotu 24. i nedjelju 25. t. mj. Trodnevica počinje svake večeri u 6 1/2 s. Na blagdan ujutro u 5 s. pjevaće se po prvi put lekcije. U 6 s. biće pjevana sv. Misa. U 7 i 8 s. tibe sv. Misa. U 10 s. pjevana sv. Misa. Uvečer u 7 s. propovijed i blagoslov sa Presvetim.

REPRIZA IGROKAZA „TRI VAGABUNDA“. Na opći zahtjev publike prošle nedjelje ponovili su još jedamput naši daci-križari s uspjehom šaljivi igrokaz „Tri vagabunda“.

PRVA SV. PRICEST U DOLACKOJ ZUPI. U nedjelju 18. t. mj. u župskoj crkvi sv. Križa biće pjevana sv. Misa, preko koje će djeca pučke škole primiti sv. pričest. Popodne u 5 s. biće posveta Presv. Srcu Isusovu mladih prvoprićenika i dijele župe te blagoslov sa Presvetim. Uvečer u 7 1/2 s. biće akademija u Kat. Domu u počast prvoprićenika.

AKADEMIJU U POČAST PRVOPRIČESNIKA priređuje u nedjelju 18. t. mj. Bratovština „Naše Gospe Lurdske“ u dvorani Kat. Doma. Ovaj je program: 1) Proslava; 2) Duhovni nagovor o prvoj sv. pričesti; 3) Simbolične igre uz pjevanje; 4) „Na uranku sreće“, igrokaz u 3 čina; 5) „Davao u zavodu“, igra u 1 činu. Počinje u 7 1/2 s. uvečer. Ulaznica: 1 mjesto 5 Din; 11 mjesto 3 Din i stajanje 2 Din.

IZLOŽBA RADOVA NA STAKLU G. GUSTAVA CERVARA. Pred nekoliko dana g. Gustav Cervar upriličio je svoju izložbu u foyeru Graškog Kazališta. Izložba se sastojala od staklene primaće sobe, koja je sastavljena od 36 komada ploča sa 108 slika. Ne govoreći o odličnoj ornametici vrlo je pohvalno od g. Cervara što je u svom djelu odao čast svojoj Dalmaciji. Svih 108 slika šaroliko, a ipak vrlo ukusno, prikazuju gradove i motive naše Dalmacije. Dok svi građovi nijesu baš najuspjeli, dotle su „motivi sa Jadrana“ odlično izvedeni. Tako: „Tijesak Zavrtna“, „Jedrenjače noću na Jadranu“, „Noćni ribolov na Jadranu“, „Na obali Jadrana“, „Pag“, „Split-skom lukom“, „Mjesečna na Mljetu“, „Zalaz sunca na Jadranu“, „Na plaži“, „Samostan Poljuć kod Splita“, „Šibenik — Wilsonov trg“, „Pred Korčulom“, „Zapad sunca“, „Spomenik Tomaseo“, „Motiv s Orebica“ itd. G. Cervar se odlikuje ukusom siluetnih motiva i vrlo lijepo ih obraduje. Umjetnik-samouk ovo svoje umjetničko djelo radio je pune 2 godine. Kako doznajemo, g. Cervar će ovu svoju sobu izložiti u svim većim gradovima naše države. Naše čestitke g. Gustavu Cervaru!

ISPITE OSPOBLJENJA na mostarskoj učiteljskoj školi s vrlo dobrim uspjehom položile su naše sugradanke: učiteljice Rina i Vinka Baraka. Čestitamo!

SVIM CLANICAMA „ZIVOGA SVIJETA“ javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (od 19.—25. IV.): za naše mladomisnike, da budu sveti i uzorni svećenici po Srcu Isusovom. — *Don Ante Radić.*

NEKA SE ISPRAVI! U prošlom broju u prijevodu Papine enciklike protiv bezbožnog komunizma nepažnjom potkrala nam se nemila pogriješka: U 3. stupcu 5 redak odozgo mjesto „ljudska utvrda“ mora stajati „ljudska država“.

U FOND „KATOLIKA“ doprinijeli su: Da počasti uspomenu pk. o. fra Mate Stošića: Don Frane Grandov Din 20. — Da počaste uspomenu pk. Lucije ud. Erceg: Don Marko Čorić (Pirovac) Din 20 i don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Danice Loretić rod. Scarpa: Don Ante Radić Din 10. — Mjesto čestitke za imendan vlč. don Krešimir Zoriću ml.: N. N. Din 20. — Uprava harno zahvaljuje.

NOVIM PREDSEDNIKOM ZAGREBACKE GRADSKOJ OPĆINE imenovan je dr. Teodor Pečićić, član Državnog Savjeta u Beogradu.

Istina o Rusiji

Od Lenjina do Staljina

Kad se Lenjin, nakon listopadske revolucije 1917., koja je svrgla vladu Kerjenskoga, dočepao vlasti proglašivši diktaturu proletarijata, crveno obojeni radnici svih narodnosti živom radošću pozdraviše ovaj događaj. Mislili su, da on znači prvi korak u maršu k potpunoj pobjedi njihovih težnja.

U Rusiji, gdje je svaka manifestacija pučkih masa, koje su tražile i vapile kruha, bila, skoro uvijek, ugušivana pušćanim tanetima kozaka, narod je konačno — tako mu se barem u prvi mah činilo — postao vlastitim gospodarom.

Svi neprijatelji boljševizma bili su pobacani i rastjerani kojekuda, carska obitelj umorena, umoreni svi oni, koji su bili s njom.

Novi svijet morao se sada pojaviti i na tati, svijet slobode, bratstva, općeg blagostanja.

Program, što ga je g. 1848. razvio Karlo Marx skupa s Engelsom, imao je da se provede u cijelosti.

No da se to zbude, trebalo je osloboditi i očistiti zemljište od starih građanskih temelja. I tada se počelo s uništavanjem svega onoga, što je bila stvorila caristička vladavina i vlade, koje su bile preuzele vlast nakon februarske revolucije 1917.

Karlo Marx je naučavao, da u socijalističkom društvu ne smije više biti „ni Boga ni gospodara“, jer je Bog fantom (plod ljudske mašte), koji su izmislili građanski slojevi (buržoazija) i svećenstvo, da tako lakše drže na uzdi jadni siromašni svijet, a gospodar je vampir, koji siše krv radniku. Stoga je V. kongres Sovjeta (10. srpnja 1918.) zaključio socijalizaciju zemlje ukinuvši privatno vlasništvo. Još je odredio, „da osigura radnicima pravu slobodu savjesti, rastavu Crkve od Države i škole od Crkve, te je priznao svima građanima slobodu vjerske i protivuvjerske propagande.“

Uostalom svi već znadu, u što se izvrgla ta sloboda savjesti. Bit će prilike, da to dokažemo dokumentima u ruci. Sloboda je to progona svećenstva bilo koje vjeroispovijesti, njegova apščenja i utamničenja, deportacije (izgon) u Sibiriju, ubijanja i ništenja revolverskim hicima. Sloboda uništavanja crkava požarom ili njihova dizanja u zrak dinamitom te spaljivanja ikona (svetih slika).

A, Crkvom uništena se i obitelj, što je samo pogodovao prostituciji, ču-

Što drugi pišu

Zagrebački „*Jutarnji List*“ od 6. t. mj. donosi ovaj članak:

„Pošto ima slučajeva, da rimokatolici prelaze na starokatolizam samo u svrhu rastave braka, a pošto funkcionari starokatolika i sam duhovni stol zavadaju u bludnju takove svoje vjernike, to je dobro, da se utvrdi pravo stanje, da ne bi ljudi i dalje nasjedali.“

Poznato je, da je rimo-katolički brak nerazrješiv i da za to rimo-katolički bračni drugovi, kad se zasite braka, nastoje na razne načine izbjeći taj zakonski odneabi, osobito u slučaju, kad bi se htjeli ponovno vjenčati.

Pošto kod nas u tom pogledu nije jedinstvena judikatura, to ima zaista mogućnosti, da se katolički brak raskine i da se sklopi novi brak, kojeg barem svjetovne vlasti i kod nas priznavaju. Tako je mnogo katolika sklopilo civilni brak u Medumuru ili u Vojvodini, a mnogi su postali starokatolici i kao takovi postigli su na duhovnom sudu starokatoličke crkve razvrgnuće braka i onda se ponovno vjenčali svaki na svoju stranu.

Međutim dogodilo se i to, da je Duhovni stol starokatoličke crkve razrješavao katoličke brakove i u onom slučaju, kad je samo jedna strana (suprug ili supruge) prešla na starokatoličku vjeru i tražila protiv volje svog vjenčanog druga rastavu braka. Duhovni stol starokatoličke crkve i u takvim je slučajevima molbi udovoljio i omogućio novom starokatoliku ponovno vjenčanje. Da li je takav starokatolički brak zakonit? Starokatolička crkva sma-

dorednoj razuzdanosti) i svim mogućim zločinima.

U staroj Rusiji na taj način bila je samo gomila ruševina.

Iz tih, mjesto da iskrse toliko obećavani raj Sovjeta, nastalo je najjadnije stanje ropstva i bijede. Neke vrsti pakao.

Tako da, komu to samo uspije, bježe svi preko granice. Dnevne novine često su opisivale i opisuju užasne neprilike seljaka izbjeglica. A Pape, najprije Benedikt XV., pak Pio XI., ganuti na milosrđe, 1921. i 1922. stvorili su posebni Odbor i preko njega uputili ogromne svote te izdašno pomogli mnoštvo onih, koji su umirali od gladi. Očinska njihova skrb bila je posebno velika za jednu djecu.

Boljševizam imao je dakle — već od prvoga svog početka — svoje neprijatelje. Bili su to sami umjereni socijalisti. I što su dani više prolazili i prolaze, ti neprijatelji su sve brojniji, jer su se u boljševizmu silno prevarili i razočarali ne samo radnici, koji žive, može se slobodno reći, u ropstvu, već i neki intelektualci, koji su se za nj prije toliko zanašali.

To je bankrot, stečaj u potpunom smislu riječi! Jer nikako nije znao ni mogao da usreći narod.

No Lenjin je znao onemogućiti i ušutkati sve svoje neprijatelje.

Jednoga dana — još prije negoli je buknula pobjedonosna revolucija — u Bernu, u jednom razgovoru s prijateljima, izjavio je on, da bi misliti doći do cilja bez sile i diktature bila „velika bedastoća“ i „besmislena obmana“ te, da dovede do vlasti narod, da je spreman preći „preko brda lješina i oceanâ krvi“.

I održao je riječ. Proliho se na potoke krvi. Vjeran svom uzoru ni Staljin, sadašnji diktator, nema nikakvog milosrđa prema svojim neprijateljima.

U Sovjetskoj Rusiji strijeljanja su na dnevnome redu. Terorizam bjenski posvuda, da suzbije bune i urote onih, koji bi htjeli da svrgnu sadašnju tako zvanu vladu naroda, ali koja je uistinu diktatura, mnogo gora od carističke.

Možemo li ostati bezbrižni za ono, što se događa u svijetu?

Zastalno ne možemo, već iz osjećaja humanosti i kršćanske solidarnosti, a ni zato, jer ako se ne pobrinemo za što bržu obranu i zaštitu, zlo se silno širi i preko granica Rusije, kao što nam to dokazuje kruta realnost u svijetu.

tra ga legalnim, a naši ga sudovi proglašuju nevaljanim.

Rastavu rimokatoličkog braka ne može starokatolički duhovni stol provesti ni u onom slučaju, ako je u svrhu rastave jedan od supruga prešao na starokatoličku vjeroispovijest, jer Duhovni stol starokatoličke crkve nema zakonske osnove ni za nadležnost ni za svoje postojanje, stoga su presude duhovnog stola starokatoličke crkve bez pravnog djelovanja. Prema tomu su brakovi rimokatolika i u onom slučaju zakonski valjani, kad Duhovni stol starokatolika provede rastavu, a novo sklopljeni starokatolički brak ostaje pravno bezvrijedan, pa se ima označiti kao konkubinat, a počinitelj se može progoniti kao preljubnik.“

Nato je Upravno Vijeće Hrv. starokat. crkve Utrechtske Unije poslalo „*Jut. Listu*“ ovo objašnjenje, koje je on objavio u svom broju od 10. t. mj.:

„Hrvatska starokatolička crkva, kao ravnopravna članica svih narodnih starokatoličkih crkava u Utrechtskoj Uniji i Anglokatoličkoj Interkomuniji, drži se u svemu strogo katoličkog vjerskog nauka — osim jedne jedine dogme vrlo mladoga datuma. Pa prema tomu, suglasno sa svim kršćanskim crkvama smatra sakramentalni brak nerazrješivim. Rijetke iznimke samo potvrđuju pravilo (slučaj Marooni i t. d.).

Naše katoličko gledanje na svetost sakramenta ženidbe bilo je glavni povod, da je Sabor Hrvatske starokatoličke crkve uklonio sa položaja sve one koji su svojim „poslovanjem“ u ženidbenom sudu doveli do žalosnog slanja, kako ga je točno označio

i ožigosao pisac članka pod gornjim naslovom. A nadležna Biskupska konferencija svih starokatoličkih crkava Utrechtske Unije ličila je, uz ostale kanonske razloge i zbog te nekatoičke prakse, g. Marka Kalogjeru časti biskupa Hrv. St. kat. crkve i isključila ga iz starokatoličke zajednice.

Zato sve one manipulacije, što ih on i njegov t. zv. ženidbeni sud t. j. gg. advokat dr. Tomac i profesor trgovačke akademije Habersack provode pod plaštem starokatoličkog imena, ne osuduju samo naša ša javnost i svi naši državni sudovi, nego osudujemo, i to najodlučnije, i mi, predstavnici Hrvatske starokatoličke crkve Utrechtske Unije. Naša je crkva osnovana zato, da obnovi tradicije slavni biskupa Grigura Ninskoga, Filipa Senjskoga, Dobrile Istarskoga i Strosmyera Djakovačkoga, a ne zato, da uvodi neku vrst mormonstva i zloglasnog marijavi sva u kršćanski obiteljski život hrvatskog naroda.

Posebice ističemo, da u Hrv. starokat. crkvi uopće ne postoji ženidbeni sud, pa zato i onu samozvanu instituciju pod starokatoličkim imenom treba smatrati profanim ženidbenim posredovnim zavodom, koji se razlikuje od običnih agentura samo time, što ne plaća nikakvog dohodarskog poreza, premda je strogo tekovno poduzeće.

Ovoliko smo bili dužni reći u obranu naše crkve i starokatoličkog imena, a ujedno upozorili javnost, da će ta nenormalna pojava u našem javnom životu biti likvidirana, kao što se postepeno likvidiraju sve nenormalnosti na drugim područjima.“

I jedno i drugo dobro je znati! Hoće li i nadalje naši katolici onda nasjedati i tako lako, samo „radi braka“, napuštati svoju vjeru i prilaziti k starokatolicima?

Po svijetu

BELGIJSKI IZBORI obavljani su u nedjelju 11. t. mj. Vodila se oštra borba između vode reksista Degrella i vode sadašnje koalicione vlade Van Zeelanda. Ogromnom većinom pobjedio je Van Zeeland, koji je dobio 276 hiljada 816 glasova ili 75.8 posto, dok je Degrella dobio samo 69 hiljada 342 glasa ili 19.5 posto, a bijelih je glasovnica predano 18 hiljada 358. U političkim se krugovima vjeruje, da su tri glavna razloga Degrellova poraza: 1. jedina izjava kraljevske kuće, koja nije sklona reksistima, 2. nesklono držanje belgijskog svećenstva prema reksistima i 3. protukatolički kurs u Njemačkoj.

BORBA ZA BILBAO. Uza sav otpor što ga nacionalistima pružaju Baski, nacionalističke čete ipak snažno napreduju. Njihovo napredovanje je tako jako, da Baski moraju na svim linijama bježati ostavljajući iza sebe bogata skladišta ratnoga materijala. Bilbao se nalazi u najvećoj opasnosti jer su čete generala Mole zaposjele sve prilaze k njemu, dok ga je nacionalistička flota blokirala s mora. Marksističke čete forsirale su ofenzivu na madridskoj fronti, kako bi olakšali teški položaj baskijskih četa pred Bilbacom i Oviedom. No nacionalistima je uspjelo da odbiju sve te njihove navale uz strašne gubitke crvenih, koji su od početke ofenzive izgubili 5 hiljada mrtvih i 1200 zarobljenih. Osim toga su nacionalisti za robili 123 strojne puške, 3 hiljade pušaka nekoliko hiljada granata i ogromne količine pušćanih naboja.

Vodice

SVEČENICKI RED počijeliće ove nedjelje u amošnjoj župnoj crkvi šibenski biskup preuzv. g. ar Jeronim Mileta svršenom studentu teologije g. Anti Juričevu u rodnom iz Vodica i g. Anti Oštriću rodnom iz Obrovca. Naš svijet imaće priliku da prati lijepi obred redjenja. Božja Milost neka potakne i roditelje i mladi na raštaj da ova sredina dađe još koga mladoga čovjeka koji bi se posvetio u svećeničkoj službi Bogu i narodu svomu. — Našim mladomisnicima iskrene čestitke Bili snetni!

IMENOVANJE. Za župskoga pomoćnika Primoštena preuzv. biskup imenovan je vlč. don Vladimira Pavića, dosadašnji njegov župskog pomoćnika Lukorana.

Boško Džeba postolar

otvara novu radionu u N I N U

Izrađuje svakovrsne cipele sa prvoklasnim materijalom uz umjerenu cijenu.